

Szakmai beszámoló

MTA Könyvtár és Információs Központ – Nemzeti Kulturális Alap

Die Hungarica Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle

A hallei Francke Alapítványokat 1698-ban hozta létre August Hermann Francke (1663–1727). A mai napig is modernnek számító pedagógiára lapozva az árvaháztól kezdődően, elemi iskola, középiskola, szakiskolák, teológiai egyetemi képzés, illetve idősek otthona a teljes rendszer. A Magyar Királyság és Erdély lutheránus lelkészi karának jelentős része járt itt teológiai képzésre, szerzett lelkészi, pedagógiai tapasztalatot. Az Alapítványok levéltárában és könyvtárában számos magyar emlék található.

Nem történelmi előzmények nélkül, a 21. száza delején, útjára indult egy sorozat, amely a Halléban őrzött magyar írott és nyomtatott emlékeket veszi számba. A sorozatot (*Die Hungarica Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle*) Brigitte Klosterberg, és Monok István szerkeszti. Első kötete 2003-ban jelent meg, bemutatva az Alapítványok könyvtárában őrzött magyar vonatkozású arcképeket. A második kötetben a magyarországi és erdélyi városok metszeteit, illetve a magyar térképeket (2009).

A mostani Nemzeti Kulturális Alap támogatásával kiadott kettő munka a program lezárása, hiszen megjelent az ott kutatható levéltári anyag jegyzéke, illetve azoknak a nyomtatott könyveknek a katalógusa, amelyek magyar szerzőségűek, a Magyar Királyságban vagy Erdélyben jelentek meg, magyar nyelvűek, illetve magyar tárgyúak. Röviden a szerzői, a nyelvi, a földrajzi és a tárgyi hungaricumok számbavétele történt meg, illetve ezek jegyzékei kiadása.

I.

Die Hungarica Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle. Herausgegeben von Brigitte Klosterberg, István Monok. **Teil 2A–B. Handschriften.** Bearbeitet von Zoltán Csepregi. Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ, 2015 (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 39.)

Csepregi Zoltán nem egyszerően felsorolta a Francke Alapítványok Levéltárban és a Könyvtár Kézirattárában őrzött magyar vonatkozású dokumentumokat, hanem részletes jegyzetet közölt abban a tekintetben, vajon az illető kéziratok emlékek kiadott-e, vagy kiadásra vár. Külön foglalkozott a dokumentumokban szereplő személyek életrajzával. Megadta azt, hogy mikor, hol tanultak, melyik középfokú intézmény volt a kibocsájtó, kinek a mecenatúrája alatt tanultak külföldön, mikor, hol, és külön azt is, mikortól Halléban. Külön érdekessége az életrajzoknak, hogy a külföldi tanulást követő itthoni karriert is megismerhetjük a kötetből.

II.

Die Hungarica Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle. Herausgegeben von Brigitte Klosterberg, István Monok. **Teil 2A–B. Handschriften.** Bearbeitet von Attila Verók. Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ, 2017 (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 40.)

Verók Attila kézbe vette a közel 40.000, *1800 előtt* nyomtatott könyvet, amelyek ma a hallei Könyvtárban találhatóak. A katalógus tartalmazza a következő jellegű *hungaricumok* leírását:

- magyar nyelvű könyvek
- a Magyar Királyságban, vagy Erdélyben kiadott könyvek
- a Magyar Királyságból, vagy Erdélyből származó szerzők művei
- külföldi szerző magyar vonatkozású műve, kiemelve azokat az oldalakat, ahol a magyarokkal, a Magyar Királysággal, vagy Erdéllyel foglalkoznak.
- nyomtatott könyvek, amelyben magyar vonatkozású kézírásos bejegyzés olvasható (magyarországi, vagy erdélyi szerző dedikációja, vagy ilyen személynek szóló ajánlás)

Budapest, 2017. augusztus 12.

Monok István